

Ankara Üniversitesi

**Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama
Merkezi Dergisi**

OTAM

Sayı 33/Bahar 2013

**Journal of
The Center for Ottoman Studies,
Ankara University**

ANKARA - 2014

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASİMEVİ
İncitaşı Sokak No:10 06510 Beşevler / ANKARA Tel: 0 (312) 213 66 55
Basım Tarihi: 15/01/2014

OTAM
Ankara Üniversitesi
Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi

BAHAR 2013

SAYI: 33

MART

Yayın Sahibi: Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi adına
Prof. Dr. Yılmaz Kurt (Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Prof. Dr. Yılmaz Kurt, Mendil Sokak 16-19 Etilik/ Ankara.

Yayın İdare Merkezi: Ankara Üniversitesi, Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
(OTAM) Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü, Ata-
türk Bulvarı No: 45, Kat: 1, No: 134, 06100 Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE

Tel: +90 312 310 96 49; +312 310 32 80/ 1065, 1045, **Belgegeçer:** +90 312 3105713

E-posta: otam@ankara.edu.tr

İnternet Sitesi: www.otam.ankara.edu.tr **Bilgi Edinme Birimi:** botam@ankara.edu.tr

Yaygın Süreli Hakemli Yayın

Basım Yeri ve Tarihi: Ankara/15/01/2014

Yayın Kurulu Üyeleri

Prof. Dr. Yılmaz Kurt (Başkan)

Prof. Dr. Melek Delilbaşı (Üye)

Prof. Dr. Neşe Özden (Üye)

Prof. Dr. Nesimi Yazıcı (Üye)

Prof. Dr. Hamiyet Sezer Feyzioglu (Üye)

Danışma Kurulu Üyeleri

(Danışma Kurulu üyeleri aynı zamanda Hakemler Kurulu üyeleridir.)

Prof. Dr. Seçil Karal Akgün (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Günay Kut (Boğaziçi Ün.)

Prof. Dr. Yahya Akyüz (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Tuncer Baykara (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Yusuf Oğuzoğlu (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Mehmet Beşirli (Çankırı Karatekin Ün.)

Prof. Dr. İlber Ortaylı (Galatasaray Ün.)

Prof. Dr. İdris Bostan (İstanbul Ün.)

Prof. Dr. Mehmet Öz (Hacettepe Ün.)

Prof. Dr. Musa Çadırcı (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Abdulkadir Özcan (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün.)

Prof. Dr. Geza David (Macaristan)

Yrd. Doç. Dr. Oktay Özel (Bilkent Ün.)

Prof. Dr. Mesut Elibüyük (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Mustafa Öztürk (Fırat Ün.)

Prof. Dr. Feridun Emecen (İstanbul 29 Mayıs Ün.)

Prof. Dr. Tsutomu Sakamoto (Japonya, Keio Ün.)

Prof. Dr. Yavuz Ercan (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Ali İbrahim Savaş (Çankırı Karatekin Ün.)

Prof. Dr. Mehmet Akif Erdoğan (Ege Ün.)

Prof. Dr. Adnan Şişman (Gedik Ün.)

Prof. Dr. Reşat Genç (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Kenan Ziya Taş (Balıkesir Ün.)

Prof. Dr. György Hazai (Macaristan)

Prof. Dr. Gönül Tekin (Harvard Ün.)

Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu (IRCICA)

Prof. Dr. Fahrettin Tızlak (Akdeniz Ün.)

Prof. Dr. Halil İnalçık (Bilkent Ün.)

Prof. Dr. Mehmet Tunçel (Nevşehir Ün.)

Prof. Dr. Mehmet İnbaşı (Erciyes Ün.)

Prof. Dr. Bahaeddin Yedişildiz (Emekli Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Cemal Kafadar (Harvard Ün.)

Prof. Dr. Hasan Yüksel (Cumhuriyet Ün.)

Prof. Dr. İsrail Kurtcephe (Akdeniz Ün.)

Prof. Dr. Elizabeth Zachariadou (Yunanistan)

OTAM
Ankara Üniversitesi
Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi

BAHAR 2013

SAYI: 33

MART

Bu sayı için Hakemler Kurulu Üyeleri

Prof. Dr. Seçil Karal Akgün (Emekli Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Ali Arslan (İstanbul Ün.)
Prof. Dr. Hamiyet Sezer Feyzioğlu (Ankara Ün.)
Prof. Dr. Neşe Özden (Ankara Ün.)
Prof. Dr. Evgeni R. Radushev (Bilkent Ün.)
Prof. Dr. Abdullah Saydam (Erciyes Ün.)
Prof. Dr. Ömer Turan (ODTÜ)
Prof. Dr. Nesimi Yazıcı (Ankara Ün.)
Doç. Dr. Mithat Aydın (Pamukkale Ün.)
Doç. Dr. Mesut Aydın (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ün.)
Doç. Dr. Bülent Bilmez (İstanbul Bilgi Ün.)
Doç. Dr. Fatmagül Demirel (Yıldız Teknik Ün.)
Doç. Dr. Ayla Efe (Anadolu Ün.)
Doç. Dr. Emine Erdoğan Özünlü (Gazi Ün.)
Doç. Dr. Mehmet Hacısalihoğlu (Yıldız Teknik Ün.)
Doç. Dr. Selda Kılıç (Ankara Ün.)
Doç. Dr. Hakan Kırmlı (Bilkent Ün.)
Doç. Dr. Bekir Koç (Ankara Ün.)
Yrd. Doç. Dr. Neriman Ersoy Hacısalihoğlu (İstanbul Ün.)
Yrd. Doç. Dr. Özkan Keskin (Çanakkale Onsekiz Mart Ün.)
Yrd. Doç. Dr. Oktay Özel (Bilkent Ün.)
Yrd. Doç. Dr. Bülent Yıldırım (Trakya Ün.)
Dr. Tatjana Paić-Vukić (Croatian Academy of Sciences and Arts)

Bu Sayının Editörü: Doç. Dr. Hatice Oruç

Yayın Sekreteri: Arş. Gör. Ertan Ünlü

Yazı İşleri: Gül Yörük – Ümit Katırcı

ISSN: 1019-469X

OTAM, Bahar ve Güz sayısı olarak yılda iki kez yayımlanan hakemli bir dergidir.
OTAM, TÜBİTAK ULAKBİM, TURKOLOGISCHE ANZEIGER, INDEX ISLAMICUS ve ASOS
İNDEX tarafından taranmaktadır.
OTAM’da yayınlanan yazılar Yayın Kurulu’ndan izin alınmaksızın başka yerde yayınlanamaz.
Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

Kapak Resmi:

OTAM
Journal of
The Center for Ottoman Studies
Ankara University

SPRING 2013

NUMBER: 33

MARCH

Owner: The Center for Ottoman Studies, Ankara University: Prof. Dr. Yılmaz Kurt (Faculty of Letters)

Managing Editor: Prof. Dr. Yılmaz Kurt, Mendil Sokak, 16-19 Etlük/ Ankara.

Administrative Office: Ankara University, The Center for Ottoman Studies Directorate, Ankara University, Faculty of Letters, History Department, Atatürk Bulvarı No: 45, Floor: 1, Room no: 134, 06100 Sıhhiye-Ankara/TURKEY

Tel No: +90 312 310 96 49; 310 32 80 / 1065 **Fax No:**+90 312 310 57 13

E-mail: otam@ankara.edu.tr

Web: www.otam.ankara.edu.tr **Information:** botam@ankara.edu.tr

Semiannual Journal

Printed in: Ankara/15/01/2014

Editorial Board

Prof. Dr. Yılmaz Kurt (Head of Board)

Prof. Dr. Neşe Özden (Member)

Prof. Dr. Hamiyet Sezer Feyzioğlu (Member)

Prof. Dr. Melek Delilbaşı (Member)

Prof. Dr. Nesimi Yazıcı (Member)

Advisory Board

(The members of the advisory Board are also members of the Board of Referees)

Prof. Dr. Seçil Karal Akgün (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. Yahya Akyüz (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. Tuncer Baykara (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. Mehmet Beşirli (Çankırı Karatekin Un.)

Prof. Dr. İdris Bostan (İstanbul Un.)

Prof. Dr. Musa Çadırcı (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. Geza David (Hungary)

Prof. Dr. Mesut Elibüyük (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. Feridun Emecen (İstanbul 29 Mayıs Un.)

Prof. Dr. Yavuz Ercan (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. Mehmet Akif Erdoğan (Ege Un.)

Prof. Dr. Reşat Genç (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. György Hazai (Hungary)

Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu (IRCICA)

Prof. Dr. Halil İnalçık (Bilkent Un.)

Prof. Dr. Mehmet İnbaşı (Erciyes Un.)

Prof. Dr. Cemal Kafadar (Harvard Un.)

Prof. Dr. İsrail Kurtcephe (Akdeniz Un.)

Prof. Dr. Günay Kut (Boğaziçi Un.)

Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak (Hacettepe Un.)

Prof. Dr. Yusuf Oğuzoğlu (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. İlber Ortaylı (Galatasaray Un.)

Prof. Dr. Mehmet Öz (Hacettepe Un.)

Prof. Dr. Abdulkadir Özcan (Mimar Sinan Fine Arts Un.)

Asst. Prof. Dr. Oktay Özel (Bilkent Un.)

Prof. Dr. Mustafa Öztürk (Fırat Un.)

Prof. Dr. Tsutomu Sakamoto (Keio Un.)

Prof. Dr. Ali İbrahim Savaş (Çankırı Karatekin Un.)

Prof. Dr. Adnan Şişman (Gedik Un.)

Prof. Dr. Kenan Ziya Taş (Balıkesir Un.)

Prof. Dr. Gönül Tekin (Harvard Un.)

Prof. Dr. Fahrettin Tızlak (Akdeniz Un.)

Prof. Dr. Mehmet Tunçel (Nevşehir Un.)

Prof. Dr. Bahaeddin Yediyıldız (Emeritus Prof.)

Prof. Dr. Hasan Yüksel (Cumhuriyet Un.)

Prof. Dr. Elizabeth Zachariadou (Greece)

OTAM
Journal of
The Center for Ottoman Studies
Ankara University

SPRING 2013

NUMBER: 33

MARCH

Board of Referees for this volume

Prof. Dr. Seçil Karal Akgün (Emeritus Prof.)
Prof. Dr. Ali Arslan (İstanbul Un.)
Prof. Dr. Hamiyet Sezer Feyzioğlu (Ankara Un.)
Prof. Dr. Neşe Özden (Ankara Un.)
Prof. Dr. Evgeni R. Radushev (Bilkent Un.)
Prof. Dr. Abdullah Saydam (Erciyes Un.)
Prof. Dr. Ömer Turan (METU)
Prof. Dr. Nesimi Yazıcı (Ankara Un.)
Assoc. Prof. Dr. Mithat Aydın (Pamukkale Un.)
Assoc. Prof. Dr. Mesut Aydın (Mimar Sinan Fine Arts Un.)
Assoc. Prof. Dr. Bülent Bilmiz (İstanbul Bilgi Un.)
Assoc. Prof. Dr. Fatmagül Demirel (Yıldız Technical Un.)
Assoc. Prof. Dr. Ayla Efe (Anadolu Un.)
Assoc. Prof. Dr. Emine Erdoğan Özünlü (Gazi Un.)
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Hacısalihoğlu (Yıldız Technical Un.)
Assoc. Prof. Dr. Selda Kılıç (Ankara Un.)
Assoc. Prof. Dr. Hakan Kırımlı (Bilkent Un.)
Assoc. Prof. Dr. Bekir Koç (Ankara Un.)
Assist. Prof. Dr. Neriman Ersoy Hacısalihoğlu (İstanbul Un.)
Assist. Prof. Dr. Özkan Keskin (Çanakkale Onsekiz Mart Un.)
Assist. Prof. Dr. Oktay Özel (Bilkent Un.)
Assist. Prof. Dr. Bülent Yıldırım (Trakya Un.)
Dr. Tatjana Paić-Vukić (Croatian Academy of Sciences and Arts)

Editor of this Volume: Assoc. Prof. Dr. Hatice Oruç
Secretary of the Editorial Board: Res. Assist. Ertan Ünlü
Technical Editors: Gül Yörük – Ümit Katırcı

ISSN: 1019- 469X

OTAM is a refereed journal published two times a year (in spring and fall) by Ankara University Press. OTAM is indexed/cited in TÜBİTAK/ ULAKBİM, TURKOLOGISCHE ANZEIGER, INDEX ISLAMICUS and ASOS İNDEX.

An article published in OTAM may not be published elsewhere without the permission of the Editorial Board. The responsibilities of the published articles rests with authors.

Photo:

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

MAKALELER / ARTICLES

DOBREVA, MARGARITA

Circassian Colonization in the Danube Vilayet and Social Integration
(Preliminary Notes) / Tuna Vilayeti'ndeki Çerkes Kolonizasyonu ve
Sosyal Bütünleşme (Başlangıç Notları) 1

EGRO, DRITAN

Arnavut Milliyetçi Doktrininde Osmanlı İmparatorluğu'nun ve
Avrupa'nın Algılanışı / Perception of the Ottoman Empire and Europe
in the Albanian Nationalist Doctrine 31

FILAN, KERIMA

Religious Puritans in Sarajevo in the 18th Century /
18. Yüzyıl Saraybosna'sında Kadızâdeliler 43

FURAT, AYŞE ZİŞAN

Berlin Antlaşması Sonrasında Balkanlar'da Cemaat-i İslamiyelerin Teşekkülü
(1878-1918) / Formation of Balkan Islamic Communities in the aftermath of
Berlin Treaty (1878-1918) 63

KADRIĆ, ADNAN

Jews in the State Agencies and Offices of the Bosnian Vilayet
from 1868 to 1878 (A Framework of Understanding Issues of Minorities
in the Ottoman Empire in the Second Half of the 19th Century) /
1868-1878 Yılları Arasında Bosna Vilayeti Devlet Kurum ve Dairelerindeki
Yahudiler (19. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı İmparatorluğu'ndaki
Azınlık Meselelerini Anlamak İçin Genel Bir Çerçeve) 95

KATIĆ, TATJANA

The *Sancağ* of Prizren in the 15th and 16th Century /
15. ve 16. Yüzyılda Prizren Sancağı 113

KOYUNCU, AŞKIN

Balkan Savaşları Sırasında Pomakların Zorla Tanassur Edilmesi
(1912-1913) / Forced Conversion of the Pomaks to Christianity during the
Balkan Wars (1912-1913) 139

NİZAMOĞLU, YÜKSEL

Yanya Vilayetinin Durumuna Dair Hazırlanan Layihalar ve Sonuçları /
Reports Written on Ioannina (Yanya) and Their Consequences 197

SABEV, ORLIN

Osmanlıların Balkanları Fethi ve İdaresinde Mihaloğulları Ailesi
(XIV.-XIX. Yüzyıllar): Mülkler, Vakıflar, Hizmetler / The Mihaloğulları Family's
Role in the Ottoman Conquest and Rule of the Balkans (14th-19th Centuries):
Real Estates, Pious Foundations and Administrative Services.....229

TAN, SEDA

Bulgaristan Emareti'nin Krallığa İki Büyük Miras:
'Veteriner Teşkilatı' ve 'At Yetiştiriciliği ile Islahı' /
The Two Big Legacies of the Bulgarian Chieftainship to the Kingdom:
'Veterinarian Organisation' and 'Horse Raising and Breeding'.....245

Saygıdeğer OTAM Okurları,

2012 yılı Balkan Savaşları'nın 100. yıldönümü idi. Türk tarihinde önemli yer tutan Balkan Savaşları ülkemizde çeşitli etkinliklerle anıldı. Biz de OTAM olarak 12 Aralık 2012 tarihinde "100. Yılında Balkan Savaşları (1912- 2012)" adlı bir panel düzenledik. Prof. Dr. Ömer Turan, Prof. Dr. Necdet Hayta ve Prof. Dr. Hamiyet Sezer Feyzioğlu'nun konuşmacı olarak katıldıkları paneli Prof. Dr. Reşat Genç yönetti. Panelin ana konusunu, "Hürriyet ve İtilaf, İttihad ve Terakki Çekişmelerinden Balkan Savaşlarına" alt başlığı oluşturmaktaydı. Bu panel, parti çekişmelerinin Osmanlı ordusunu nasıl ikiye böldüğünü ve Balkan Savaşları'nın kayıp edilmesinde nasıl etkin rol oynadığını yeni nesillere hatırlatmakta yararlı oldu.

OTAM'ın 33. Sayısının "Balkan Tarihi"ne ayrılmasını da Balkan Savaşları dolayısıyla istemiştik. Bu sayının editörlüğünü üstlenen Doç. Dr. Hatice Oruç'un çabaları ile Balkan ülkelerinden birçok bilim insanı ile iletişim kuruldu ve kendileri Balkan sayısına birer makale ile katkıda bulundular. Bu bağlamda her biri konularında uzman olan Sayın Margarita Dobrova, Dritan Egro, Kerima Filan, Adnan Kadrić, Tatjana Katić, Orlin Sabev (Orhan Salih)'e bu katkılarından dolayı OTAM adına teşekkür ediyoruz.

Margarita Dobrova, 1858 yılı itibarıyla Çerkezlerin Osmanlı İmparatorluğu'nda Tuna vilayetine göçleri ve burada yerleşim süreçlerini; Dritan Egro, Vassa Efendi, Şemsettin Sami Frasheri ve nihayet Arnavut devletinin kurucusu olan Avlonyalı İsmail Efendi'nin XIX. yüzyılda görüşleri ve yazıları ile şekillendirdiği Arnavut milliyetçi doktrinini; Kerima Filan, Molla Mustafa Başeski'nin 18.yüzyılın ikinci yarısında Saraybosna'da kaleme almış olduğu ruznamçesinde mevcut kayıtlardan yola çıkarak kadızâdelilerin Saraybosna'da ortaya çıkışlarını, sosyal ve dinî hayata etkilerini; Adnan Kadrić, 1868-1878 yılları arasında Bosna vilayetinde Yahudilerin devlet kurumlarında temsilini; Tatjana Katić, tahrir defterleri ışığında XV. ve XVI. yüzyıllarda Prizren sancağının demografik, sosyal ve ekonomik yapısını; Orlin Sabev ise Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki fetihlerinin önemli akıncı ailelerinden Mihaloğulları'nın Plevne ve İhtiman'daki iki kolunun mülk, vakıf ve hizmetlerini ortaya koymaktadır.

Bu sayımıza Türkiye'den de Ayşe Zişan Furat, Aşkın Koyuncu, Yüksel Nizamoglu ve Seda Tan, Balkan Tarihi'ni çeşitli açılardan ele alan makaleleriyle katıldılar. Ayşe Zişan Furat, Berlin Antlaşması sonrasında Balkanlar'da İslâm cemaatlerinin oluşumunu; Aşkın Koyuncu, arşiv belgelerine dayalı olarak Balkan Savaşları sırasında Pomakların zorla Hıristiyanlaştırılmasını; Yüksel Nizamoglu, Yanya vilayetinin ıslahı için hazırlanan layihaları; Seda Tan ise Bulgaristan'da at yetiştiriciliği ve veterinerlik teşkilatını konu edinmektedir. Böylece Balkanlar

sayısı bütün makaleleri Balkanlar konusunda olan küçük bir el kitabı niteliği kazanmış oldu.

OTAM olarak 2013 yılı gz döneminde iki ayrı konferans düzenledik. DTCT Farabi Salonu'nda gerçekleştirilen her iki konferans da dinleyicilerden büyük ilgi gördü. Hacettepe niversitesi'nden Prof. Dr. Bahaeddin Yedi yıldız tarafından verilen "Bir Kelimeden Bir Medeniyete" isimli konferansta "Vakıf ve Hayrt" kelimesi etrafında oluşan medeniyet olgusu büyük bir ustalıkla ortaya konuldu. Bilkent niversitesi'nden Doç. Dr. Hakan Kırımlı'nın "Osmanlı'dan Günümüze Kırım" başlıklı konferansı "tarih" Farabi Salonu'nda "tarih" bir gün yaşanmasına sebep oldu. Her iki konferanşıya bu vesile ile bir kez daha teşekkür etmek istiyoruz. OTAM'ın konferanslar serisininin 2014 şubat ayından sonra devam edeceğini de hatırlatmakta yarar görüyoruz.

OTAM Osmanlıca Kursları DTCT Tarih Bölümü'nde başlangıç ve orta düzey seviyelerinde iki ayrı kursla devam etmekte. Bu kurslarda hizmet veren Yrd. Doç. Dr. Abdullatif Armağan ve Arş. Gör. Muhammed Ceyhan'a teşekkür borçluyuz. Kurslarımız bahar döneminde de devam edecek talep olması durumunda "İleri Seviye Osmanlıca Kursları" da aılabilecektir.

OTAM'ı OTAM yapan kıymetli yazarlarımıza; danışma kurulu üyelerimize; fedakr hakemlerimize, bu sayının editörlüğünü başarı ile gerçekleştiren Doç. Dr. Hatice Oruç'a; sekreteryaya görevini büyük bir özveri ile yürüten Arş. Gör. Ertan nl'ye; İngilizce metinlerin kontrolünde emeği geçen Yrd. Doç. Dr. Sıla şenlen Güvenç ve Arş. Gör. Lem Atalay'a; yazı işlerinde görevli yüksek lisans ğrencilerimiz Gl Yrk ve mit Katıran'ya ve siz kıymetli okuyucularımıza saygı, sevgi ve teşekkürlerimizi iletiyoruz.

"Osmanlı Hoşgörü Kültürü"nn Balkanlara ve bütün dünyaya hkim olması dileklerimizle...

Prof. Dr. Yılmaz KURT

OTAM Müdürü